

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reginonis Abbatis Prumiensis Libri Duo De Ecclesiasticis Disciplinis & religione Christiana

Regino <Prumiensis>

Parisiis, 1671

X. De his qui post sacrum ordinem capitalia crimina committunt; & eorum
pœnitentia sen excommunicatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14622

De his qui post sacrum ordinem capitalia crimina committunt, & eorum pœnitentia, seu excommunicatione.

CAP. X.

Pœnit. Rhab.
c. 1.
Burchard. lib.
10. c. 150.
Ivo parte 6.
c. 400.
Gratian. dist.
50. cap. De
his.

* *Vetus colle-
ctio canonum
MS. in bi-
bliotheca re-
gia : peccatis
absconditè à
se admissis per
occ. con. co-
ram oc. D.
* Cod. MS.
queruntur*

De his ergo visum est vobis conscribi qui sacros ordines habent, & ante vel post ordinationem contaminatos in capitalibus criminibus se esse profitentur. In quibus, ut mihi videtur, hæc distantia debet esse, ut hi qui deprehensi vel capti fuerint publicè in perjurio, furto, atque fornicatione, & ceteris huiusmodi criminibus, secundum sacrorum canonum instituta à gradu proprio deponantur: quia scandalum est populo Dei tales personas super se positas habere quas ultra modum vitiosas esse constat. Nempe inde homines detrahunt sacrificio Dei, sicut quondam filiis Heli precantibus fecisse leguntur; & rebelles hinc atque contrarij existentes, eorum pravis exemplis cotidie pejores fiunt. Qui autem de prædictis * vitiis per occultam confessionem malabs se absconsè commissa coram oculis Dei, præsentem etiam sacerdote, qui eis indicturus est pœnitentiam, confitentur, & semetipso graviter deliquisse * accusant, si veraciter pœnituerint, & se per jejunia & eleemosynas vigiliâsque atque sacras orationes cum lacrymis purgare certaverint, his etiam, gradu servato, spes veniæ de misericordia Dei promittenda est, qui omnes homines vult salvos fieri & ad agnitionem veritatis pervenire, neque vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat.

Nam

Nam de illis qui ad honorem presbyterij sine ^{Pœnit. Rhab.}
 ne examine provecti sunt in Concilio Nicæno ^{ibid.}
 cap. i x. scriptum est : Si qui Presbyteri sine [“]
 examine provecti sunt , vel cùm discuterentur [“]
 , peccata sua confessi sunt , & homines [“]
 contra canones commoti , manus confessis im- [“]
 ponere tentaverunt. Tales regula non admit- [“]
 tit : quia quod irreprehensibile est catholica [“]
 defendit Ecclesia. [“]

Item in Neocæsareensi Concilio cap. i x. ^{Pœnit. Rhab.}
 de his ita scriptum est : Presbyter si præoccu- ^{ibid.}
 patus corporali peccato provehatur , & con- [“]
 fessus fuerit de se quòd ante ordinationem [“]
 suam deliquerit , oblata non consecret , ma- [“]
 nens in reliquis officiis propter bonum stu- [“]
 dium. Nam reliqua peccata plerique dixerunt [“]
 per manus impositionem posse dimitti. Quòd [“]
 si de se ipso non fuerit confessus , & argui ma- [“]
 nifestè non potest , potestatis suæ iudicio re- [“]
 linquatur. [“]

Item in eodem Concilio cap. x. Simili mo- ^{Pœnit.}
 do etiam Diaconus , si eodem peccato succu- ^{Rhab.}
 buerit , ab ordine ministerij detrahatur. ^{ibid.}

De illis qui post acceptum gradum pecca- ^{Pœnit. Rhab.}
 verint , tertio Apostolorum canone ita legitur : ^{ibid.}
 Episcopus , Presbyter , aut Diaconus , qui in [“]
 fornicatione , aut perjurio , aut furto captus [“]
 est , deponatur , non tamen communionem pri- [“]
 vetur. Dicit enim scriptura : *Non iudicabit* ^{Nahum i.}
Dominus bis in idipsum. [“]

Item in canone Apostolorum cap. x x i x. Si ^{Pœnit.}
 quis Episcopus , Presbyter , aut Diaconus de- ^{Rhab.}
 positus justè super certis criminibus , ausus fue- ^{ibid.}
 rit attrectare ministerium sibi commissum , hic [“]

„ ab Ecclesia penitens projiciatur.

Pœnit. Rhab.
ibid.

Accusationem autem adversus sacri ordinis viros facile non recipiendam, sed prius causam diligenter examinandam, & postea iudicium inferendum, Apostolus docet scribens

1. Tim. 5.

„ ad Timotheum. Accusationem, inquit, adversus Presbyterum non recipias nisi sub duobus aut tribus testibus. Peccantes coram omnibus argue, ut ceteri metum habeant.

Pœnit. Rhab.
ibid.

Quales autem ipsi testes esse debeant, in Africano Concilio manifestatur; ubi cap. vi. & xv. ita scriptum: Placuit ut omnes servi vel proprii liberti ad accusationem non admittantur, vel omnes quos ad accusanda publica crimina leges publicæ non admittunt; omnes infamiae maculis aspersi, id est, histriones, ac turpitudinibus subjectæ personæ. Hæretici etiam, sive pagani, sive Judæi. Sed tamen omnibus quibus accusatio denegatur, in causis propriis accusandi licentia deneganda non est.

Pœnit.
Rhab.
ibid.

Item in eodem cap. xcix. Testes non admittendos ad testimonium qui nec ad accusationem admitti præcepti sunt, vel etiam quos ipse accusator de domo sua produxerit. Ad testimonium autem intra annos xv. ætatis suæ non admittatur.

Pœnit.
Rhab.
ibid.

Item cap. xcvi. Placuit quotiescunque Clericis ab accusatoribus multa crimina obiciuntur, & unum ex his, de quo prius egerit, probare non valuerit, ad cetera non admittatur.

Pœnit. Rhab.
ibid.
urchard. lib.
B9. c. 151.

De his autem quorum occulta sunt peccata, nec manifestè ab aliquo argui possunt, si salubriter compuncti pro peccatis confessionem

coram Episcopo sive Presbytero occultè faciunt, bonum mihi videtur ut secundùm id quod sibi decretum fuerit ab Episcopo sive Presbytero, pœnitentiam agant, non tepidè, non tardè, sed ferventer & sollicitè; ac sic se veniam à Domino percepturos & gradum recuperaturos confidant. Quod etiam beatus Gregorius Papa in epistola quam ad Secundinum servum Dei inclusum scripsit ita probat dicens: Nam tua sanctitas à nobis requisivit ut tibi rescriberem de sacerdotali officio post lapsum resurgendi auctoritates, dum dicis de hoc canones diversos te legissè, diversàsque sententias invenissè, alias resurgendi, alias nequaquam posse. Nam nos generaliter à Nicæna incipientes, hanc cum reliquis quatuor veneramur, quia ipsam sequentes ceteræ in cunctis sententiis unanimes concordant. Nos ergo præcedentes nos patres sequimur; quia, auctore Deo, ab illorum doctrina non discordamus. A capite itaque incipientes, usque in quartum altaris ministrum hanc formam servandam cognoscimus, ut sicut minorem major præcedit in honore, ita & in crimine, & quem major sequitur culpa, major ei implicetur vindicta, & sic postea pœnitentia credatur fructuosa esse. Quid enim prodest triticum seminare, & fructum illius non colligere? aut domum instruere, & illic non habitare? Post dignam enim satisfactionem credimus posse redire ad honorem, Propheta dicente: *Numquid qui cadit, non adjiciet ut resurgat? Et: Qui aversus est, non revertatur?* Idem & peccatori ait: *In quacunque die conversus ingemueris, sal-*

Ivo parte 15.
c. 160.S. Gregor.
lib. 7. In-
dict. 2. ep.
53.

Psal. 40.

Ezech. 3.

- psal. 50. » *us eris.* Unde & Psalmista ait: *Cormundum*
 » *crea in me Deus, & spiritum rectum innova in*
 » *visceribus meis. Ne projicias me &c.* Dum
 » enim petit ne abjiciatur pro lapsus culpa,
 » (Alienam quippe Rex simul & Propheta ra-
 » puisse uxorem se expavit) Propheta judicante
 » flagitium suum, pœnitentiam agens addidit:
 » *Redde mihi letitiam salutaris tui; & spiritu*
 » *principali confirma me.* Si enim Deo dignam
 » pœnitentiam non fecisset, nequaquam aliis
 » prædicaret: *Docebo iniquos vias tuas.* Dum
 » enim peccata sua prospexit Propheta mundata
 » per pœnitentiam, non dubitavit prædicando
 » castigare aliena. Et sic sacrificium semetipso
 » offerre studuit cùm dicebat: *Sacrificium Deo*
 » *spiritus contribulatus.* Ad hæc ista sufficerent.
 » Sed omnis sententia, quò plùs sacræ scripturæ
 » testimoniis confirmatur, faciliùs creditur. De
 » hoc enim Propheta ait: *Nolo mortem peccato-*
 » *ris, sed magis ut convertatur & vivat.* De hoc
 » peccantibus dicitur: *Peccator in quacunque die*
 » *conversus ingemuerit, omnes iniquitates ejus in*
 » *oblivionem tradentur.* Si enim redemptor no-
 » ster, qui peccatores non perdere sed vivificare
 » venit, in oblivione delicta peccantium dere-
 » linquit, quis hominum condemnanda reser-
 » vet, cùm Apostolus dicat: *Si Deus justificat,*
 » *quis est qui condemnet?* Ad fontem misericordiæ
 » revertentes evangelicam proferamus senten-
 » tiam. *Gaudium est angelis,* inquit, *super uno*
 » *peccatore pœnitentiam agente plus quàm supra*
 » *nonaginta novem justis, qui non indigent pœni-*
 » *tentia. Et ovem perditam, nonaginta novem*
 » *non errantibus relictis, humero ad ovile reporta-*

vit. Si ovis errans post inventionem ad ovile
 reportatur, cur iste post pœnitentiam ad Ec-
 clesiæ ministerium non revocetur? Quid est
 ergo gravius carnale delictum admittere, sine
 quo non multi sed pauci inveniuntur, aut fi-
 lium Dei timendo negare? In quo peccato ip-
 sum beatum Petrum principem Apostolorum,
 ad cuius nunc corpus indigni sedemus, lapsum
 esse cognoscimus. Sed post negationem pœni-
 tentia secuta est, & post pœnitentiam miseri-
 cordia data: quia illum ab apostolatu non de-
 jecit, qui antè se ipsum negare prædixit.

Tibi hæc, fili carissime, dicta sufficiant, ut
 illum quem conspicias delicta fletu delere, in
 conspectu divinitatis non dubites misericor-
 diam consequi: quia nullum peccantem rever-
 sum despicit qui peccantes suo sanguine redi-
 mere venit.

Hinc etiam beatus Augustinus ad Petrum
 Diaconum de fide scribens ait: Omni homini
 in hac vita esse potest utilis pœnitentia; quam
 quocumque tempore homo egerit, quamlibet
 iniquus, quamlibet annosus, si ex toto corde
 renuntiaverit peccatis præteritis, & pro eis in
 conspectu Dei, non solum corporis, sed etiam
 cordis lacrymas fuderit, & malorum operum
 maculas bonis operibus diluere curaverit, om-
 nium peccatorum indulgentiam mox habebit.
 Hoc enim nobis Dominus prophetico eloquio
 promittit dicens: *Si conversus fuerit, & inge-
 muerit, salvus erit.* Et alio loco dicitur: *Fili,
 peccasti? Non adjicias iterum; sed de præteritis
 deprecare, ut tibi dimittantur.* Nunquam esset
 peccanti indicta pro peccatis deprecatio, si de-

Pœnit. Rhab.
 ibid.

August. in
 lib. de fide
 ad Petrum
 c. 3.

Esa. 30.

Eccli. 21.

» precanti non esset remissio concedenda. Sed
 » etiam pœnitentia peccatori tunc prodest, si
 » eam in Ecclesia catholica quis gerat, cui Deus
 » in persona beati Petri Apostoli ligandi solven-
 » di que tribuit potestatem dicens: *Quæ alliga-*
 » *veris super terram, erunt ligata & in cœlis; &*
 » *quæ solveris super terram, erunt soluta & in*
 » *cœlis.* In quacunque igitur homo ætate veram
 » peccatorum suorum pœnitentiam egerit, &
 » vitam suam Deo illuminante correxerit, non
 » privabitur indulgentiæ munere: quia Deus, si-
 » cut per Prophetam dicit, non vult mortem
 » peccatoris, tantum ut revertatur à via sua ma-
 » la, & vivat anima sua. Veruntamen nullus
 » hominum debet sub spe misericordiæ Dei in
 » suis diutiùs remanere peccatis, cum & in ipso
 » corpore nemo velit sub spe futuræ salutis diu-
 » tiùs ægrotare. Tales enim, qui ab iniquitati-
 » bus suis recedere negligunt, & sibi de Deo ve-
 » niam repromittunt, nonnunquam ita præve-
 » niuntur repentino Dei furore ut nec conver-
 » sionis tempus nec beneficium remissionis in-
 » veniant. Ideo unumquemque nostrum sancta
 » scriptura præmonet dicens: *Ne tardaveris*
 » *converti ad Dominum, & ne differas de die in*
 » *diem. Subitò enim veniet ira ejus, & in tempo-*
 » *re vindictæ disperdet te.* Dicit etiam beatus
 » David: *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite*
 » *obdurare corda vestra.* Cui quoque beatus Pau-
 » lus concordat his verbis: *Videte, fratres, ne*
 » *foriè sit in aliquo vestrum cor malum increduli-*
 » *tatis discedendi à Deo vivo; sed adhortamini*
 » *vosmetipsos per singulos dies, donec hodie cog-*
 » *nominatur, ut non obduretur quis ex vobis fal-*

Matth. 18

Ezech. 33.

Eccli. 5.

Hebr. 3.

lacia peccati. Obdurato igitur corde vivit qui se non convertit, desperans de indulgentia peccatorum, sive qui sic misericordiam Dei sperat ut usque in finem vitæ præsentis in suorum perversitate criminum remaneat. Proinde diligentes misericordiam Dei, metuentésque justitiam, nec de remissione peccatorum desperemus, nec remaneamus in peccatis, scientes quia illa omnium hominum debita sit exactura æquitas justissimi judicis quæ non dimiserit misericordia clementissimi redemptoris. Sicut enim misericordia suscipit absolvitque conversos, ita justitia repellet & puniet obduratos. Hi sunt qui peccantes in Spiritum sanctum, neque in hoc seculo neque in futuro remissionem accipient peccatorum.

Nam & de hoc Isidorus Hispalensis Episcopus ad inquisitionem Masonis Episcopi ita scribit dicens: Verum quod sequenter venerabilis fraternitas tua innotuit, nulla est in ejusmodi sententiis decretorum diversitas intelligenda, quòd alibi legitur in lapsu corporali restaurandum honoris gradum post pœnitentiam, alibi post hujusmodi delictum nequaquam reparandum antiqui ordinis meritum. Hæc enim diversitas hoc modo distinguitur. Illos enim ad pristinos officij gradus sedire canon præcipit quos pœnitentiæ præcessit satisfactio. At contra, hi qui neque à vitio corruptionis emendantur, atque hoc ipsum carnale peccatum, quod admittunt, etiam vindicare quadam superstitiosa temeritate nituntur, nec gradum utique honoris nec gratiam communionis recipiunt. Ergo ita est diri-

Pœnit. Rhab.
ibid.

„ munda utraque sententia ut necesse sit illos
 „ restaurari in loco honoris qui per pœnitentiam
 „ reconciliationem meruerunt divinæ pietatis.
 „ Hi, nec immeritò, consequuntur adeptæ dig-
 „ nitatis statum qui per emendationem pœni-
 „ tentiæ recepisse noscuntur vitæ remedium. Id
 „ enim, ne fortè sit magis ambiguum, divinæ
 „ auctoritatis sententia confirmetur. Ezechiel
 „ enim Propheta sub typo prævaricantis Hieru-
 „ salem ostendit, post pœnitentiæ satisfactio-
 „ nem, pristinum restaurari honorem posse:

Ezech. 16. „ *Confundere, ô Juda, & porta ignominiam*
 „ *tuam. Et post paululum. Et tu, inquit, & fi-*
 „ *lia tua revertimini ab iniquitate vestra.* Quòd
 „ dixit *confundere*, ostendit post confusionis &
 „ deprecationis opus debere quemquam erubel-
 „ cere & pro admittis sceleribus verecundam
 „ frontem humi prostratam demergere, pro eo
 „ quòd dignum confusionis perpetraverit opus.
 „ Deinde præcepit ut portet ignominiam depo-
 „ sitionis suæ, lugens cum humilitate quod pec-
 „ caverit; sicque revocari secundùm Prophe-
 „ tam ad priorem statum poterit.

„ Item Johannes Evangelista angelo Ephesi
 „ Ecclesiæ inter cetera simile quiddam scribit:
Apoc. 2. „ *Memor esto, inquit, unde cecideris, & age pœ-*
 „ *nitentiam, & prima opera fac. alioquin veniam*
 „ *tibi, & movebo candelabrum tuum de loco ejus.*

„ In angelo Ecclesiæ præpositum utique, id est,
 „ sacerdotem, ostendit, juxta Malachiam, qui
Malach. 2. „ dicit: *Labia sacerdotis custodiunt scientiam,*
 „ *& legem exquiram de ore ejus; quia angelus*
 „ *Domini exercituum est.* Præpositus ergo lapsus
 „ in vitium, per evangelistam monetur ut me-

mor sit unde ceciderit, & pœnitentiam agat, & prima faciat opera, ut non moveatur candelabrum ejus. Nam candelabrum angeli doctrina sacerdotalis vel honor potestatis, quem gestat, intelligitur, juxta quod scriptum est apud Samuelem in damnatione Heli: *Oculi ejus caligaverant, nec poterat videre lucernam Dei antequam extingueretur.* Lucerna quippe Dei fuerat quando dignitate sacerdotali pollens, justitiæ claritate fulgebat; quam extinctam Propheta asserit, dum ob scelera filiorum sacerdotis potestatem meritorumque lumen amisit. Candelabrum ergo sive lucerna sacerdotis, quæ intelliguntur charismata honoris, tunc penitus, juxta Johannem, extinguitur & movetur quando post delicti casum, neglecta pœnitentia, admissa scelera non desunt. Non enim dixit, *pro eo quod cecidisti, movebo candelabrum tuum de loco suo; sed: nisi pœnitentiam egeris, movebo candelabrum tuum.* Ergo quemque præpositum peccantem si prævenit pœnitentia delicti, utique sequetur & meriti. Et in proverbii scriptum est: *Qui abscondit scelera sua, non dirigetur. Qui confes-*

1. Reg. 3.

Prov. 28.

sus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur. Nam & ipsum quod canonum censura post septem annos remeare pœnitentem in statum pristinum præcepit, non hoc electione proprii arbitrii sancti patres, sed potius ex sententia divini judicii, sanxerunt. Nam legitur quod soror Aaron Maria, dum obduratis adversus Moysen incurrisset delictum, illico stigmate lepræ perfusa est. Cùmque peteret Moyses ut emundaretur, præcepit eam

» Dominus extra castra septem diebus egredi, &
 » post emundationem rursus in castra admitti.
 » Maria ergo soror Aaton, caro intelligitur sa-
 » cerdotis: quæ dum superbix dedita sordidissi-
 » mis corruptionum contagiis maculatur, extra
 » castra septem diebus, hoc est, extra collegium
 » sanctæ Ecclesiæ septem annis projicitur; ubi,
 » post emundationem vitiorum, loci sive pristi-
 » næ dignitatis recipiet meritum. Ecce, in quan-
 » tum valui, Concilij Ancyrani antiquam planè
 » & plenam auctoritate sententiam sacris testi-
 » moniis explanavi, ostendens eum posse restau-
 » rari proprio honore qui per pœnitentiæ satis-
 » factionem novit propria delicta deflere, eum
 » verò non posse restaurari qui nec luget quæ
 » agit & lugenda sine ullo pudore religionis vel
 » timore divini judicij committit.] Hucusque
 » Isidorus.

August.
 epist. 50.

» Augustinus ad Bonifacium: Ut, inquit, in
 » Ecclesia sanciretur ne quisquam post alicujus
 » criminis pœnitentiam clericatum accipiat, vel
 » ad clericatum redeat, vel in clericatu maneat,
 » non desperatione indulgentiæ, sed rigore sa-
 » ctum disciplinæ. Alioquin contra claves Ec-
 » clesiæ datas disputaretur, de quibus dictum
 » est: *Quæ solveritis super terram, erunt soluta*
 » *& in celo.* Sed ne forsitan de criminibus spe-
 » honoris ecclesiastici intumescens animus su-
 » perbè ageret pœnitentiam, severissimè placuit
 » ut post actam de crimine damnabili pœniten-
 » tiam nemo sit Clericus, ut desperatione tem-
 » poralis altitudinis, medicina verior & major
 » esset humilitatis. Nam & David de criminibus
 » mortiferis egit pœnitentiam, & tamen in ho-

Matth. 16.

nore suo permansit. Sed non ideo supervacua
putanda est posterior diligentia; qui ubi saluti
nihil detrahebatur, humilitati aliquid addide-
runt, quò salus tutiùs muniretur, experti,
credo, aliquorum fictas pœnitentias per affe-
ctatas honorum potentias. Cogunt enim in-
venire multas medicinas multorum experi-
menta morborum.

In Concilio Ilerdensi cap. v. De his qui al-
tario deserviunt, si subito flenda carnis fragili-
tate corruerint, & Domino respiciente dignè
pœnituerint, ita ut mortificato corpore cordis
contriti sacrificium Deo offerant, maneat in
potestate Episcopi vel veraciter afflictos non
diù suspendere vel desidiosos prolixiori tem-
pore ab Ecclesiæ corpore segregare; ita tamen
ut si officiorum suorum loca retineant, non
possint ad altiora officia ulteriùs promoveri.
Quòd si iterato velut canes ad vomitum rever-
si fuerint, non solùm dignitate officij careant,
sed etiam sanctam communionem non nisi in
exitu percipiant.

Pœnit.
Rhab.
ibid.

Item in Concilio Carthaginensi cap. xxvii.
scriptum est quòd Presbyteri & Diaconi in
graviore culpa convicti, manus impositionem
tanquam laici nequaquam suscipiant: Confir-
matum est ut si quando Presbyter vel Diaco-
nus in aliqua graviore culpa convicti fuerint,
ob quam eos à ministerio necesse est remove-
ri, non eis manus tanquam pœnitentibus im-
ponatur, vel tanquam fidelibus laicis; neque
permittendum esse ut rebaptizati ad clericatus
gradum promoveantur.

Pœnit. Rhab.
ibid.